

Zahteve ravnanj z odpadki in stranskimi proizvodi v podjetjih

Janja Leban

Delavnica Industrijske simbioze - od odpadka, stranskega proizvoda do
vgrajenega gradbenega proizvoda

Ljubljana, 19. junij 2018

»Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.«

Vsebina

- pojmi: snovna predelava, zasipanje
- stranski proizvod
- status prenehanja odpadka

*(Direktiva (EU) 2018/851 z dne 30. maja 2018 o spremembi
Direktive 2008/98/ES o odpadkih ⇒ uskladitev zakonodaje
DČ do 5. julija 2020)*

- REACH in odpadki
-

Novi pojmi

- **snovna predelava** pomeni vsak postopek predelave razen energetske predelave in ponovne predelave v materiale, ki se bodo uporabili kot gorivo ali druga sredstva za pridobivanje energije. Med drugim vključuje **pripravo za ponovno uporabo, recikliranje in zasipanje.**
 - **zasipanje** pomeni vsak postopek predelave, pri katerem se primerni nenevarni odpadki uporabijo za namene **pridobivanja zemljišč na območjih izkopavanja ali za inženirske namene** pri urejanju krajine. Odpadki, uporabljeni za zasipanje, morajo **nadomestiti** neodpadne materiale, biti primerni za prej omenjene namene in **omejeni na količino**, ki je nujno potrebna za uresničitev teh namenov.
-

Stranski proizvod (1/2)

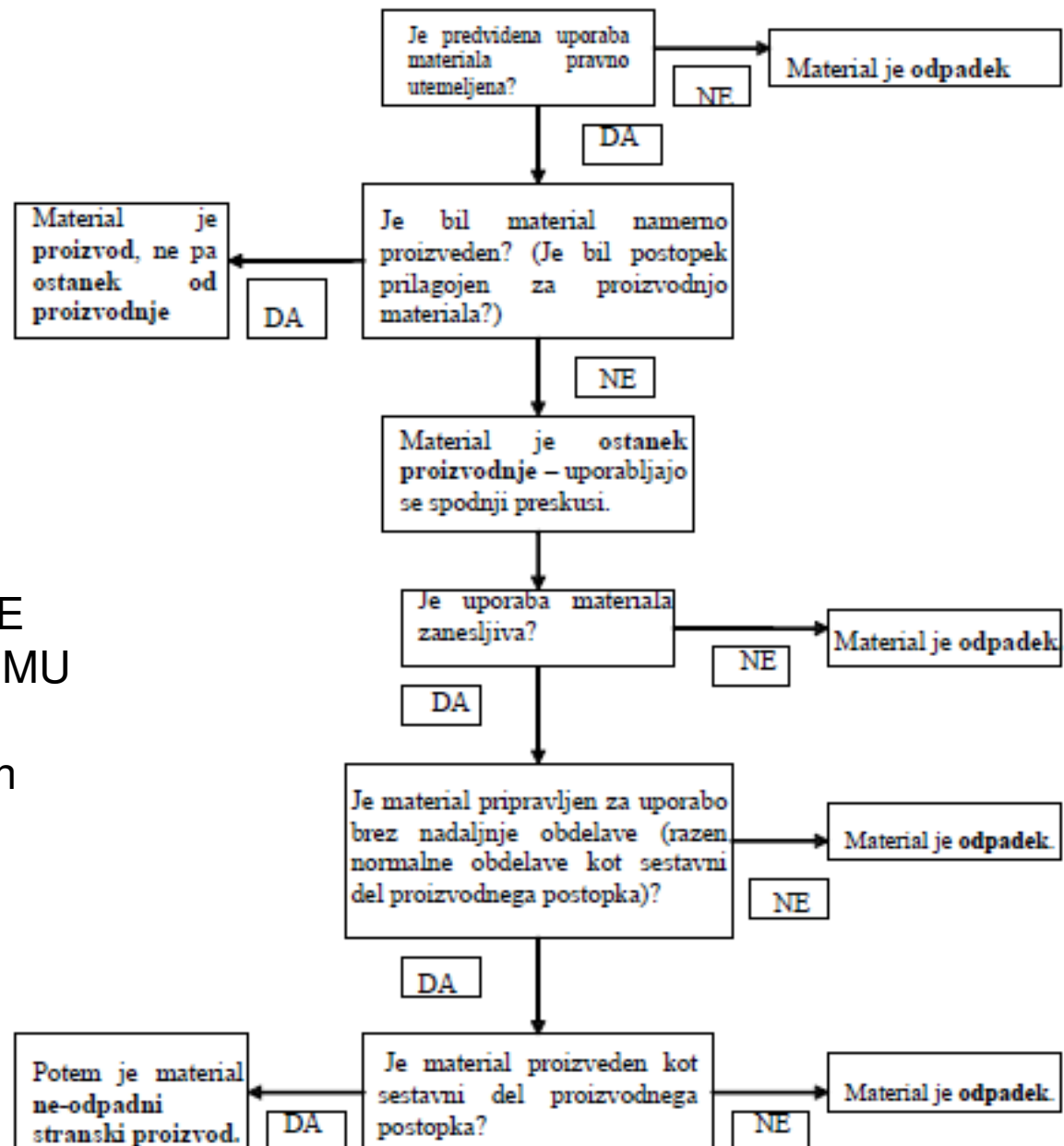
DČ sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da se snov ali predmet, ki nastane v proizvodnem procesu, katerega **glavni namen ni proizvodnja te snovi ali predmeta**, ne šteje za odpadek, temveč za stranski proizvod, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. zagotovljena je nadaljnja uporaba snovi ali predmeta;
 2. snov ali predmet se lahko neposredno uporabi brez kakršnekoli nadaljnje obdelave, razen običajnih industrijskih postopkov;
 3. snov ali predmet se proizvaja kot sestavni del nekega proizvodnega procesa, in
 4. nadaljnja uporaba je zakonita, tj. snov ali predmet izpolnjuje vse **s proizvodom, okoljem in varstvom zdravja** povezane zahteve za določeno uporabo, in ne bo povzročila splošnega škodljivega vpliva na okolje ali zdravje ljudi.
-

Stranski proizvod (2/2)

- Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi za specifične snovi ali predmete določi podrobna **merila za enotno uporabo navedenih pogojev**.
 - Komisija pri sprejetju teh izvedbenih aktov od vseh meril, ki so jih sprejele DČ, za izhodišče uporabi tista, ki so **najstrožja** in v največji meri varujejo okolje, in pri pripravi podrobnih meril prednost nameni **ponovljivim praksam industrijske simbioze**.
 - Kadar merila niso določena na ravni Unije, lahko DČ za specifične snovi ali predmete določijo podrobna merila za uporabo navedenih pogojev. DČ o tem obvestijo Komisijo.
-

Priloga II - shema odločanja, ali gre za odpadke ali za stranski proizvod

Sodna praksa!

SPOROČILO KOMISIJE
SVETU IN EVROPSKEMU
PARLAMENTU
o Razlaga o odpadkih in
stranskih proizvodih,
COM(2007) 59 konč.

Status prenehanja odpadka (1/4)

DČ sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da za odpadke, ki so bili reciklirani ali kako drugače predelani, velja, da prenehajo biti odpadki, če izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. snov ali predmet je treba uporabiti za specifične namene;
 2. za to snov ali predmet obstaja trg ali povpraševanje;
 3. snov ali predmet izpolnjuje tehnične zahteve za določene namene ter izpolnjuje zahteve obstoječe zakonodaje in standarde, ki veljajo za proizvode, in
 4. uporaba snovi ali predmeta ne bo povzročila splošnega škodljivega vpliva na okolje in zdravje ljudi.
-

Status prenehanja odpadka (2/4)

- Komisija spremlja pripravo nacionalnih meril – po potrebi pripravi merila za vso Unijo. Podrobna merila zagotovijo visoko raven varovanja okolja in zdravja ljudi ter olajšajo skrbno in preudarno izkoriščanje naravnih virov. Vključujejo:
 - a) *dopustne vhodne odpadne materiale za postopek recikliranja;*
 - b) *dovoljene postopke in tehnike obdelave;*
 - c) *merila kakovosti za materiale, ki niso več odpadki, pridobljene s postopkom recikliranja v skladu z veljavnimi standardi za proizvode, vključno z mejnimi vrednostmi za onesnaževala, kadar je potrebno;*
 - d) *zahteve za sisteme upravljanja, da se dokaže skladnost z merili za prenehanje statusa odpadka, tudi za nadzor kakovosti in notranje spremljanje ter akreditacijo, kadar je primerno, in*
 - e) *zahtevo za izjavo o skladnosti.*
 - Komisija pri sprejetju izvedbenih aktov upošteva merila, ki so jih določile DČ - od vseh meril za izhodišče uporabi tista, ki so najstrožja in v največji meri varujejo okolje.
-

Status prenehanja odpadka (3/4)

- Kadar merila niso določena na ravni Unije, lahko merila določijo DČ. Merila upoštevajo vse možne škodljive učinke snovi ali predmeta na okolje ali zdravje ljudi, in morajo zadostiti zahtevam, določenim v točkah (a) do (e). DČ o tem obvestijo Komisijo.
 - Kadar merila niso bila določena na ravni Unije ali na nacionalni ravni, lahko DČ odloča za vsak primer posebej. O teh odločitvah ni treba obveščati Komisije.
-

Status prenehanja odpadka (4/4)

Fizična ali pravna oseba, ki:

- a) prvič uporablja material, ki je prenehal biti odpadek in ni bil dan na trg, ali
- b) prvič da material na trg po tem, ko je ta prenehal biti odpadek,

zagotovi, da material izpolnjuje ustrezne zahteve iz veljavne zakonodaje v zvezi s **kemikalijami in proizvodi**. EoW pogoji morajo biti izpolnjeni, preden se za material, ki je prenehal biti odpadek, začne uporabljati zakonodaja o kemikalijah in proizvodih.

REACH: snov, zmes, izdelek

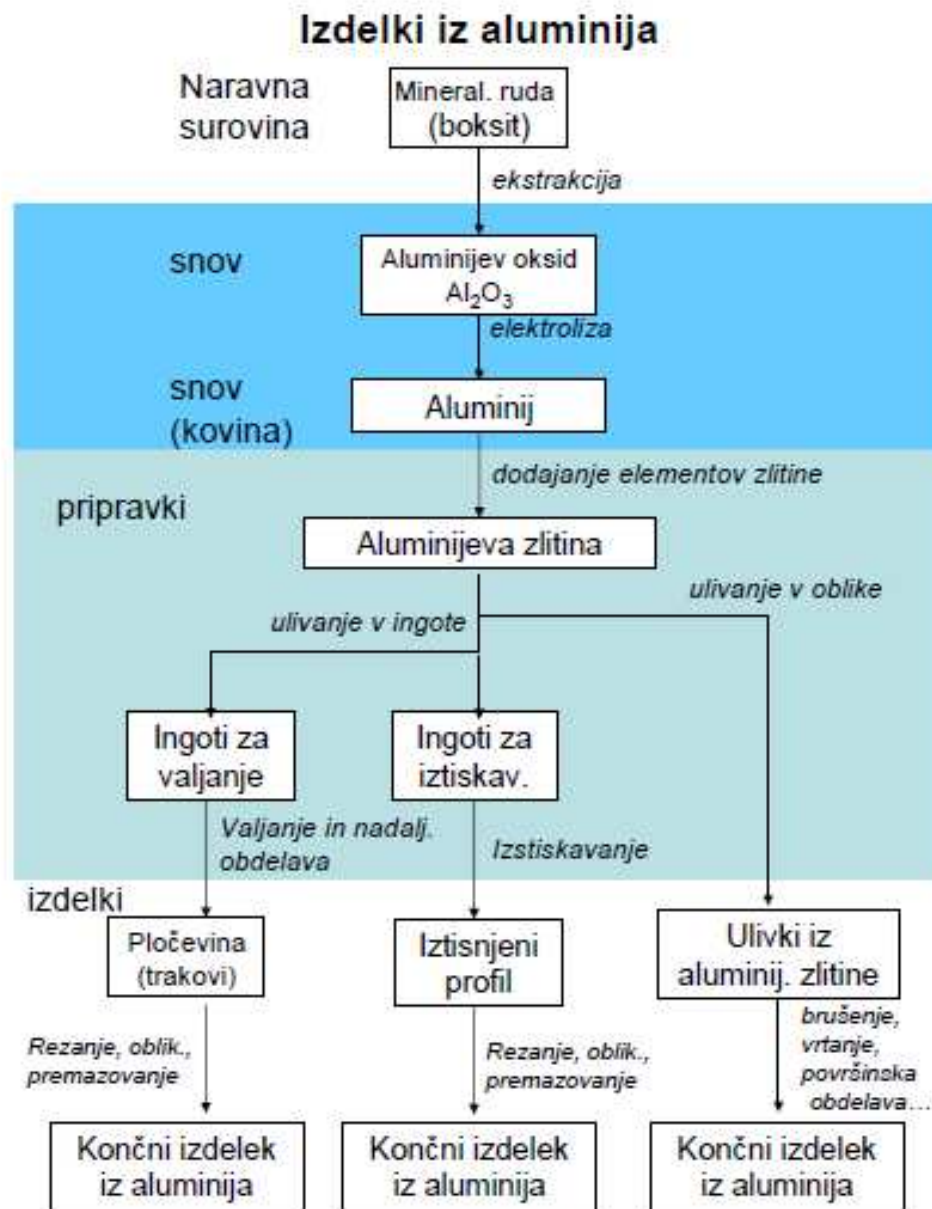
- **snov:** pomeni **kemijski element in njegove spojine** v naravnem stanju ali pridobljene s kakršnim koli proizvodnim procesom, **vključno z vsemi dodatki**, potrebnimi za ohranitev njene obstojnosti, in **vsemi nečistočami, ki nastanejo pri uporabljenem procesu**, ne vključuje pa topil, ki se lahko izločijo, ne da bi to vplivalo na obstojnost snovi ali spremenilo njeno sestavo
 - **zmes:** pomeni zmes ali raztopino, sestavljeno iz dveh ali več snovi
 - **izdelek:** pomeni predmet, ki med proizvodnjo dobi posebno obliko ali površino, ki bolj določa njegovo funkcijo kot njegova kemična sestava
-

Snov, zmes ali izdelek?

primer: Voščenska

Voščenska je sestavljena iz parafinskega voska in pigmentov ter se uporablja za barvanje in risanje na papir. Parafinski vosek deluje kot vozilo (nosilec) za pigmente. Ker oblika/površina za funkcijo barvice (nanos pigmenta na papir) ni pomembnejša od njene kemične sestave, se šteje za zmes.

REACH: prehod med snovjo, zmesjo in izdelkom

Vir: Smernice za zahteve za snovi v izdelkih,
Različica 4.0, Evropska agencija za kemikalije, 2017

REACH: registracija

- snovi kot take, v zmeseh ali v izdelkih se ne smejo proizvajati ali dati v promet, če niso bile registrirane

vsak proizvajalec ali uvoznik

≥ 1 tona / leto

Registracija snovi za določen namen uporabe!

Kdaj registracija ni potrebna?

člen 2(7) REACH

registracija ni potrebna za:

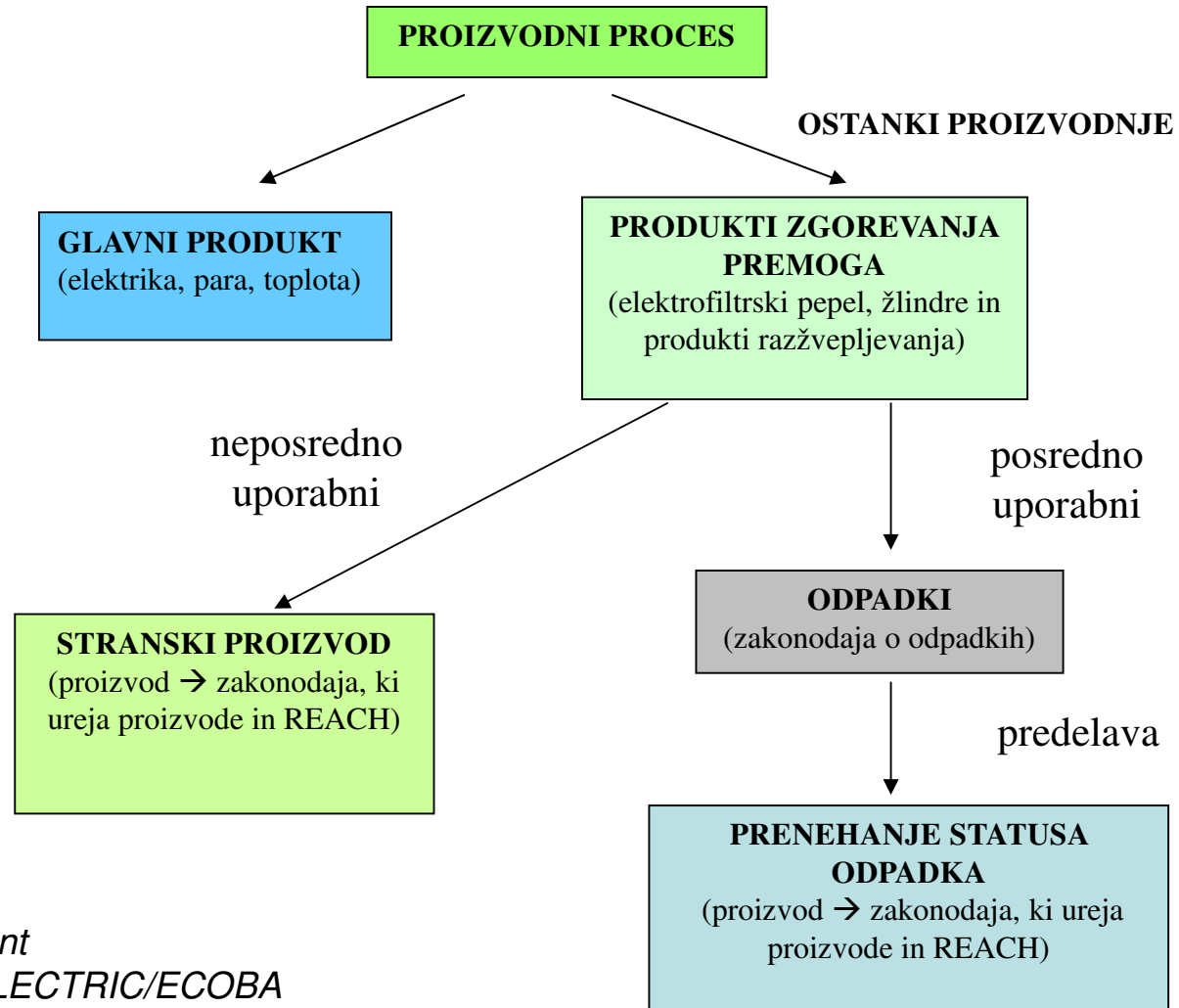
- (b) snovi iz Priloge V (...snovi, ki se nahajajo v naravi, če niso kemijsko spremenjene: minerali, rude, koncentрати rud...)
 - (d) snovi kot take, v zmeseh ali izdelkih, ki so bile registrirane in ki so predelane v Skupnosti, če:
 - (i) je snov, ki je nastala v procesu predelave, ista kot snov, ki je bila registrirana
 - (ii) ima predelovalni obrat na voljo informacije, zahtevane v skladu s členom 31 ali 32 v zvezi s snovjo, ki je bila registrirana
-

REACH: agregati – snovi, zmesi ali izdelki?

- agregati iz gradbenih odpadkov: pomembnejša oblika kot kemijska sestava ⇒ **izdelki**...
- žlindra: UVCB **snovi** (spremenljiva sestava)
- pepeli: UVCB **snovi** (spremenljiva sestava)

*Vir: Smernice o odpadkih in predelanih snoveh,
Evropska agencija za kemikalije, maj 2010*

Produkti zgorevanja premoga

Vir: Joint
EURELECTRIC/ECOPA
Commission Briefing 2011

odpadek

proizvod

zakonodaja o
odpadkih

zakonodaja o kemikalijah
(REACH)

zakonodaja o proizvodih

Hvala za pozornost!

